

Редакційна колегія:

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Сергєєв Вячеслав Сергійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Горбатенко Володимир Павлович, д.політ.н., проф., заступник директора Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України

Касьянов Георгій Володимирович, д.і.н., проф., зав. відділу новітньої історії та політики Інституту історії України НАН України

Пометун Олена Іванівна, д. пед. н., проф. член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України.

Хамітов Назір Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Вершина Вікторія Анатоліївна, к.філос.н., доц., доцент кафедри філософії, заступник декана факультету суспільних наук і міжнародних відносин з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Грушечкий Богдан Павлович, к.політ.н., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

С 69 Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики. Матеріали II Всеукраїнської наукової конференції. 26-27 травня 2017 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2017. – 260 с.

У збірник вміщено матеріали Другої Всеукраїнської наукової конференції «Соціально-гуманітарні науки та сучасні виклики», що присвячені найбільш значущим науковим проблемам у царині політичних, соціологічних, юридичних, історичних, філологічних, педагогічних, психологічних, економічних наук, а також філософії, державного управління, соціальних комунікацій, фізичного виховання і спорту. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

<i>Соболь Т. В., Туренко В. Є., Ярмоліцька Н. В.</i> Впровадження інновацій в практику викладання філософії – шлях до підвищення якості вищої освіти	147
<i>Решетніченко А. В.</i> Українська філософія в історії розвитку цивілізації	150
<i>Айтов С. Ш.</i> Філософія історії та сучасний науковий універсум	155
<i>Тимофєєв О. В.</i> Ідея теозиса в посланнях Ігнатія Антіохійського	157
<i>Байрачний В. О.</i> Категорія соціальної відповідальності в соціально-філософському вимірі	159
<i>Скляр А. В.</i> Сотеріологічна сутність любові в філософії Володимира Соловйова як важлива складова східно-православної духовної традиції	161
<i>Вахтель А. І.</i> «Філософські» й «наукові», «теоретичні» й «етичні» мотиви Гусерлевої критики натуралізму	163
<i>Вергелес К. М., Демчук Д. В.</i> Сучасна людина та релігія Нового часу (Нью-Ейдж): філософсько-релігієзнавчий аналіз	164
<i>Айтов С. Ш., Коваль Т. Ю.</i> Інформаційні технології та розуміння соціально-політичних процесів сучасним суспільством	165
<i>Герасименко І. А.</i> Міжнародне право як відображення кризи філософії права . .	167
<i>Айтов С. Ш., Дьоміна Т. А.</i> Динаміка і соціально-психологічні протиріччя інформаційного суспільства	169
<i>Герасименко Д. Г.</i> Громадянське суспільство як предмет соціально-філософського дискурсу та політики (категоричний імператив проти гіпотетичного)	170
<i>Айтов С. Ш., Чорна О. Г.</i> Динаміка наукового пізнання та сучасне суспільство .	171
<i>Volikova O. I.</i> The Influence of Schopenhauer's Ideas on the Development of European Society	172
<i>Лакуша Н. М.</i> Філософські засади осягнення глобалізації	173
<i>Мороз Д. В., Сидоренко С. В.</i> Ефективність смарт-технологій у системі охорони здоров'я	175
<i>Пряженцева Е. В.</i> О чем молчит язык. Апофатическая феноменология языка . .	176
<i>Пугачова Т. В.</i> Людина та людське	177
<i>Тарасюк Л. С.</i> Набуття цілісності – вихід із маргінальності	179
<i>Турпак Н. В.</i> Культура безпеки як актуальна соціогуманітарна проблема	182
<i>Ходак В. Л.</i> Консенсус и толерантность: аксиологический аспект	185
<i>Чернієнко В. О., Чернієнко О. В.</i> Смак ідентичності	189
<i>Яковлева Л. В., Пінчук А. С.</i> Проблема свідомості та її місце у філософії	191
<i>Загрієчук І. Д.</i> Роль філософії в становленні успішного фахівця	193
<i>Висоцька О. Є.</i> Проблема релевантності інформації у сучасному медіапросторі	195
СЕКЦІЯ IV. ДОСЯГНЕННЯ НАУКИ У ГАЛУЗІ КУЛЬТУРОЛОГІЇ, ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ	198
<i>Хазан В. Б.</i> К вопросу о русском языке в Украине	198
<i>Білокінь О. В., Дзима В. В.</i> Останнім шляхом Кобзаря: від історії до традиції .	202
<i>Зам'яла А. О.</i> Мистецькі аспекти рекламного промоушну	203
<i>Коновалова О. В.</i> Соціокультурні чинники формування незалежного образу жінки в мистецтві ХХ століття (за матеріалами періодичних видань 20-30-х років)	205

Таким чином, експлуатуючи рівень найзрозуміліших культурних міфологем, надаючи їх привабливого, а часом і художньо вигадливого образу, реклама запобігає явищам соціальної аномії та хастизації дискурсів культури, бо рекламні образи – завжди про порядок, хоча й в одномірній реальності.

Список використаних джерел

1. Луж'янець Т.І. Рекламний менеджмент: Навч.-метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни. – К.: КНЕУ, 2012. – 200 с. 2. Альошина В.О. Новини, PR-інформація, реклама: принципи розмежування // *Наук. зап. Ін-ту журналістики*. – К., 2012. – Т. 7. – С. 52–56. 3. Бугрим В.В. Трюки в рекламі і наближ релігійніз // *Вісн. Київ. нац. ун-ту*. – Серія Журналістика. – 2007. – Вип. 4. – С. 190 – 194. 4. Бугрим А.В. Форми виходу рекламного матеріалу на телебаченні // *Наук. зап. Ін-ту журналістики*. – К., 2013. – Т. 11. – С. 93–100.

О. В. Коновалова

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ НЕЗАЛЕЖНОГО ОБРАЗУ ЖІНКИ В МИСТЕЦТВІ ХХ СТОЛІТТЯ (ЗА МАТЕРІАЛАМИ ПЕРІОДИЧНИХ ВИДАНЬ 20-30-х РОКІВ)

Образ жінки у візуальному мистецтві ХХ століття досліджується достатньо активно в різних аспектах. Серед провідних – питання про місце жінки-художниці у соціумі та інтерпретація образу жінки у візуальних мистецтвах, тобто жінка як суб'єкт і об'єкт творчості. Активно сьогодні обговорюються проблеми мистецтвознавства з точки зору гендерної теорії: одним з фундаментальних досліджень є збірка текстів провідних теоретиків, матеріалами для якої стали різноманітні візуальні практики сучасного мистецтва [2].

Французький психоаналітик і філософ Люсі Ірігаре (Irigaray) розмірковує над проблемою прекрасного у творчості жінок-художниць і задає питання «Як нам створити свою красу?» [5]. Досить драматично автор повідомляє, що «жінки, величні творці всесвіту, стали служницями, які обслуговують відтворення чоловічого соціального устрою... Ми, жінки, до сьогодні ув'язнені у чужі нам форми, які нас не влаштовують» [5, 419]. Цей текст було вперше надруковано у 1990 році.

Поставлені питання стали відгомонам проблематики 20-30-х років, коли образ жінки зазнав значної деформації першої світової війни. У періодичних виданнях, що поширювалися територією нинішньої України, ми знайдемо дуже схожі інтонації в текстах. Популяризація спорту й залучення жінок до активного способу життя стали причиною міркувань про відмінність жінки від чоловіка своїм психічним і фізичним складом і як наслідок – формування нового погляду на жінку та її призначення. «Чому жінка має бездушно копіювати спортивний рух чоловіків, чому не мала-б права утворити собі власний спортивний світ, що базується на плеканні природних рухів тіла?» [6, 14]. І як відповідь Люсі Ірігаре 30-тим рокам від 90-х – «чуттєве самовираження є нашим особливим способом уявлень та комунікації» [5, 420].

В альбомі, присвяченому проведенню першої Всесоюзної Спартакіади 1928 року, окремі сторінки відведені матеріалу «Жінка на Спартакіаді» [8]. Чітко виявляється ідеологічна спрямованість статті через порівняння радянських фізкультурниць з представницями «буржуазного спорту». Для наочності представлено дві світлини із зображенням молодих жінок протилежних ідеологій: західні спортсменки вбрані кому як до вподоби – у різноманітних капелюшках, строкатих коротеньких сукнях, спідницях і шортах. А спортивна радянська жінка костюмом нічим одна від одної не відрізняється, автор підкреслює, що цей костюм поза конкуренцією через свою гігієнічність.

Автор захищає радянську жінку від нападок західної преси, для якої вона перетворилась у синю панчоху, «в угодливую и поработенную всякими замами и завами «пишмашинку», или, уйдя в непосильную физическую работу, омужланилась, огрубела, превратилась в машину, не знающую никакого отдыха» [8]. Автор

пропонує погортати альбом, щоб довести зовсім інші характеристики, звернувши увагу на світлинах із зображенням жінок-переможниць Спартакіади, зокрема, легкоатлетки Андрєєвої з України, української волейбольної жіночої команди, що отримала друге місце. У висновку надається узагальнений образ сучасної жінки, яку мусить побачити іноземець під час спартакіади: «перед ним промелькнет не одна сотня прекрасных жизнелюбивых, улыбочиво-радостных, крепко сложенных и стройно сложенных тел» [8]. Прозуміло, що для журналіста 20-х років «тіла» дозволяють створити масштабну панораму, оскільки «спорт есть действительное массовое, что успехи единиц тонут в достижениях в целом» [8]. Проте, велика кількість в альбомі фото жінок-спортсменок, що перемагають, посміхаючись, дає підстави говорити про поширення в суспільстві образу енергійної та активної молодшої жінки.

У номерах журналу «Нова хата», що виходив у Львові протягом 1927-1930-х років, подано не тільки поради щодо плекання домашньої культури, як зазначено на головній сторінці. Поряд з пропозиціями меню на кожен день і модними фасонами вбрання більшу частину журналу відведено на публікації про активну соціальну та культурну діяльність жінок у світі – у Європі та Сполучених Штатах, що зрештою сприяло формуванню нового образу енергійної й незалежної жінки.

Микола Голубець, видатний український історик, мистецтвознавець, один з перших розгорнув питання про діяльність жінки в українському мистецтві. Автор дослідив творчість жінок-художниць, починаючи від «маларок» львівського цехового малярства XVII ст. до сучасниць, таких як графік Наталя Геркен, емальєр Марія Дольницька, майстер ескідрису Оксана Сахновська [3].

Дописувачам «Нової хати» пропонується стисла, подекуди іронічна характеристика сучасної жінки – «тип загальний», та галерея типів: американка, французька, англійка, австрійка та італійка. Така жінка «добре «презентується» всюди, на університеті, на клініці, в фабриці, в бюрі чи в крамниці. Вона рішуче і вперто пробиває собі дорогу крізь життя, страх, що люди скажуть, у неї зовсім не існує» [4]. Жінка 30-х років не бездарна й заклопотана господиня, а «кермувальниця домашнього господарства як важкого підприємства». Журнал налаштовує жінок на активність, сміливість і відповідальність у прийнятті рішень.

Навіть питання про народження дітей у 1932 році не викликає у жінок одностайності. Багато респонденток (у повідомленні не зазначена їх загальна кількість) взагалі відмовляються від народження дітей під впливом драматичних подій першої світової війни: вони «не хочуть збільшувати число нуждарів і достачати державі гарматного м'яса» [7].

Але вже протягом 1938-39-х років з'являються публікації, що готують читачок до нової війни, оскільки «завдання жінок у ділянці відживи під час війни важке, тяжке і велике» [1, 8]. Популярна інформація про поживні речовини продуктів харчування надається поряд з тривожними міркуваннями про турботу за дітьми, старцями та немічними під час війни.

Отже, журнали 20-30-х років, що поширювалися територією сучасної України, публікували матеріали, суголосні тогочасній історичній ситуації і готували жінку до нових творчих звершень і драматичних випробувань.

Список використаних джерел

1. Гаврих-Костецька Н. Віджива під час війни / Наталка Гаврих-Костецька // *Нова хата*. – 1939. – № 10. – С. 8 – 9. 2. Гендерная теория и искусство. Антология: 1970-2000 / Пер. с англ.; Под ред. Л. Бредихиной, К. Дипуэлл. – М.: РОССПЭН, 2005. – 592 с. 3. Голубець М. Жінка в українській образотворчості / Микола Голубець // *Нова хата*. – 1939. – № 10. – С. 2 – 3. 4.1. Г. Молода жінка в цілому світі / І. Г. *Нова хата*. – 1932. – № 7-8. – С. 3. 5. Иригарэ Л. Как нам создать свою красоту? / Гендерная теория и искусство. Антология: 1970-2000 / Пер. с англ.; Под ред. Л. Бредихиной, К. Дипуэлл. – М.: РОССПЭН, 2005. – С. 417 – 421. 6. Л.Б. Децко про жіночий спорт [Іх ч. 7-8, 1932, с. 14]. 7. Скільки дітей / *Нова хата*. – 1932. – № 7-8. – С. 9. 8. Шебуев Н. Женица на Спартакіаде / Н. Шебуев // *Первая Всесоюзная спартакіада, Москва – 1928 г. и Зимняя рабочая спартакіада, Осло: [альбом]*. [М.: Акц. О-во «Физкультура и спорт», б.г.]. – б.